

โครงการเรือห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ *

หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้อง และตอบสนองสภาพปัญหา ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เป็นจุดเน้นสำคัญของแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หลายมาตรา โดยเฉพาะในมาตรา 81

การกระจายโอกาสทางการศึกษาและการกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่าน รักการศึกษา เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ถือเป็นภารกิจสำคัญของศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัยยาศัยที่จะต้องรับผิดชอบดำเนินการ และพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรเป็นสำคัญ

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม คือ ปัญหาเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงทุกวัน รวมทั้งมลภาวะที่กระทบต่อทรัพยากรทางน้ำ การจัดกิจกรรมห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้เคลื่อนที่ทางน้ำ จะเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง สัมผัสกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในลุ่มน้ำสำคัญ เช่น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา อันจะมีผลทำให้เกิดความสำนึกและความตระหนักต่อปัญหาเกิดความรักและ

ภาคภูมิใจ ในอารยธรรมลุ่มน้ำ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขยายบริการการส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้จากสื่อประเภทต่างๆ ไปสู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวลำน้ำให้ได้รับบริการด้วยความสะดวกและทั่วถึง
2. เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงเกี่ยวกับอารยธรรมลุ่มน้ำ และสภาพแวดล้อมทางน้ำให้กับนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ให้เกิดความตระหนักในปัญหา และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. สื่อ
 - 1.1 มีหนังสือหมุนเวียนไว้บริการในเรือไม่น้อยกว่า 2,000 เล่ม
 - 1.2 มีสื่อวีดิทัศน์ไม่น้อยกว่า 50 ม้วน และสื่อเสริมอื่นๆ ตามความเหมาะสม
 - 1.3 มีการจัดแสดงนิทรรศการเคลื่อนที่ ครั้งละ 1 เรื่อง
 - 1.4 มีของเด็กเล่นเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ไม่น้อยกว่า 20 ชุด
2. ผู้รับบริการ
 - 2.1 นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

* จากเอกสารศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัยยาศัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่เขตริม
แม่น้ำเจ้าพระยาและคลองซอยต่างๆ

2.3 กลุ่มเด็กและเยาวชนด้อย
โอกาส

2.4 มีผู้รับบริการปีละประมาณ
30,000 คน

3. การให้บริการ

3.1 ให้บริการอย่างน้อยสัปดาห์ละ
5 วัน

3.2 ให้บริการการอ่าน บริการยืม
หนังสือและสื่อสำหรับสมาชิก

เชิงคุณภาพ

1. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่อาศัย
อยู่เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำอื่นที่ห่างไกล
ระบบ การบริการของห้องสมุดได้รับโอกาสใน
การบริการอย่างเหมาะสม

2. เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
เกี่ยวกับอารยธรรมลุ่มน้ำ และการอนุรักษ์
ทรัพยากร ทางน้ำให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่
ประสิทธิภาพและส่งผลต่อการนำไปปฏิบัติจริง

รูปแบบการให้บริการ

1. เรือห้องสมุดเคลื่อนที่ทางน้ำ มี
ลักษณะการบริการเหมือนห้องสมุดทั่วไป โดย
ให้บริการการอ่าน การสมัครเป็นสมาชิกมีสิทธิ
ยืมหนังสือไปอ่าน 10-20 วัน ให้บริการทั้งใน
เรือ และนำหนังสือขึ้นไปบริการบนฝั่งตาม
สถานที่ที่เหมาะสม เช่น วัด แหล่งชุมชน เป็นต้น

2. บริการการเรียนรู้จากนิทรรศการ
วิดิทัศน์ บทเรียนสำเร็จรูปและวิทยากร

3. จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนา
ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับเด็กและ
เยาวชน เช่น ทักษะการอ่าน การจดบันทึก
การเล่าเรื่อง เป็นต้น

วิธีดำเนินการ

1. จัดหาสื่อไว้บริการตามเป้าหมาย
2. จัดตกแต่งเรือให้อยู่ในสภาพที่
เหมาะสม เป็นเรือของขนส่งทหารเรือ หมายเลข
1215 (ประเภทเรือรับรอง)

3. จัดเตรียมบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน
ตามโครงการ ประกอบด้วย นักวิชาการ วิทยากร
เจ้าหน้าที่โสตฯ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นายท้าย
เรือ ช่างเครื่องและกลาสีเรือของกองทัพเรือ

4. ประชาสัมพันธ์กิจกรรม

5. ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ
เอกชนและภาคธุรกิจ เพื่อร่วมสนับสนุนโครง
การ

6. ประสานแผนการปฏิบัติงานร่วมกับ
หน่วยงาน สถานศึกษา องค์กรเอกชน วัด
และชุมชน เพื่อจัดทำปฏิทินการบริการและ
กำหนดจุดให้บริการ

7. ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ
หรือตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
เฉพาะ กรณี

8. ให้มีการบันทึกประจำวัน และ
รายงานผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ เพื่อ
จัดทำสรุปผลการให้บริการประจำเดือน

9. มีการประเมินผลการดำเนินงาน
ทุก 4 เดือน

10. มีการสรุปและประเมินผลโครง
การประจำปี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย
กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษา-
ธิการ

ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มให้บริการตั้งแต่มกราคม 2542 เป็นต้นไป

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. กองทัพอเรือ
2. หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
3. สถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ
4. หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน มูลนิธิและภาคธุรกิจเอกชน

งบประมาณ

1. กรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. งบสนับสนุนจากเอกชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีนิสัยรักการอ่าน รักการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น
2. ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเกี่ยวกับอารยธรรมลุ่มน้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางน้ำ
3. สามารถสร้างเครือข่ายประชาชน เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

